

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

KN2024/01733
Klimat- och näringslivsdepartementet, Miljöprövningsenheten
kn.remissvar@regeringskansliet.se
bastian.ljunggren@regeringskansliet.se

Världsnaturfonden WWF:s remissvar på Utkast till rapport om hur Sverige genomför Århuskonventionen KN2024/01733

WWF har fått möjlighet att kommentera utkastet till rapport om hur Sverige genomför Århuskonventionen. Århuskonventionen är en viktig förutsättning för att miljöorganisationer ska kunna bidra till bättre beslut och genomförande av dem genom att dela information, delta i beslutsprocesser och ha tillgång till rättslig prövning. Rapporten ger en utförlig bild av vad Sverige har gjort på området men diskuterar i mer begränsad omfattning utmaningar i genomförandet. WWF har valt att kommentera några centrala stycken, särskilt där vi ser en risk för försämringar i regler eller praxis.

Artikel 3, Allmänna bestämmelser, punkt 7, åtgärder som har vidtagits för att främja tillämpningen av konventionens principer internationellt

(iii) åtgärder som har vidtagits för att främja och göra det möjligt för allmänheten att på nationell nivå delta i arbetet i olika internationella organ

Samråd inför tex partsmöten sker som beskrivs i rapporten. Det kan noteras att möjligheten för deltagande av civilsamhällesrepresentanter utöver ungdomsdelegater i svenska delegationer till partsmöten är mycket begränsad, vilket särskilt påverkar organisationer utan etablerade internationella nätverk.

(v) åtgärder som har vidtagits för att främja konventionens principer i andra internationella organs arbetsprogram, projekt, beslut m.m.

Sverige har en viktig roll i att främja och sprida konventionens principer. Det vore bra med färskare exempel på om och hur Sverige har gjort detta, exempelvis inom klimatkonventionen och konventionen om biologisk mångfald.

(e) Punkten 8, åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att personer som utövar sina rättigheter enligt konventionen inte på något sätt bestraffas, förföljs eller trakasseras för detta.

- Avsnittet saknar referens till FN:s specialrapportör om miljöförsvarens rapport från februari 2024 om situationen i Europa som lyfter en oroväckande utveckling i Sverige bland annat avseende att personer som deltar i fredliga miljöprotester i offentliga samtal allt oftare beskrivs som sabotörer, och att ärenden som tidigare skulle ha rubricerats som att inte lyda polisens order i ökad utsträckning lagförs som sabotage ([UNSR EnvDefenders Aarhus Position Paper Civil Disobedience EN.pdf](#)). Även om Sverige har starkt skydd för mötes- och yttrandefrihet är det viktigt att staten hanterar och bemöter trender som på sikt inskränker rättigheter. Som specialrapportören skriver så kan inte miljökrisen som samhället står inför hanteras om de som, genom fredliga protester och civil olydnad, kräver handling kriminaliseras.

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Artikel 5, Insamling och spridning av miljöinformation

(c) Punkten 3 – åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att miljöinformation i ökad utsträckning görs tillgänglig i digitala databaser som är lätt åtkomliga för allmänheten

Klimatpolitiska rådets hemsida bör finnas med här eller under (d) Punkten 4 – åtgärder som har vidtagits för att publicera och sprida nationella rapporter om tillståndet i miljön. [Klimatpolitiska Rådet | Swedish Climate Policy Council](#)

Artikel 6, Allmänhetens deltagande i beslut om vissa verksamheter

WWF ser att det finns risk för att Sverige, i strid med Århuskonventionens principer, kommer att begränsa allmänhetens deltagande i beslut med stor påverkan på naturen, till exempel i skogliga processer.

(c) – åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att tidsfristerna för allmänhetens deltagande överensstämmer med kraven i bestämmelsen

I den svenska skogsdebatten har det framförts önskemål om att korta tidsfristerna för avverkningsanmälningar från nuvarande sex veckor till så lite som tio dagar mellan anmälan och tillåten avverkning. Detta skulle avsevärt försvåra ett meningsfullt bidrag från naturvårdsorganisationer med kunskap om de aktuella områdena, och öka risken för att omistliga naturvärden förloras.

Artikel 8, Allmänhetens deltagande i utarbetandet av lagar och andra författningar

I detta avsnitt redovisas remissförfarandet som en viktig del i svenskt beslutsfattande. WWF vill här lyfta att Århuskonventionen stadgar att tillräcklig tid för ett effektivt deltagande ska ges i beslutsprocesser. Det finns tyvärr exempel på extremt korta remisstider såsom endast några dagar eller en vecka, tex rörande den upprepade pausen av omprövningarna av vattenkraften för moderna miljövillkor och ändring av miljöbalken för att garantera Cementas tillstånd under en övergångstid, vilket gör det svårt att ge meningsfulla synpunkter på förslagen. Det är av största vikt att remissförfarandet ger tillräckliga tidsfrister, vilket ju också är grundregeln som är grundlagsskyddad.

Artikel 9, Tillgång till rättslig prövning

(c) Punkten 3 – åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att den allmänhet som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt har rätt att få handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning;

Som framgår under *Hinder som uppstått vid genomförandet av artikel 9* så har den berörda allmänhetens tillgång till prövning utvecklats genom en omfattande rättspraxis, vilket gör det svårt för såväl enskilda som miljöorganisationer att förstå vilka beslut som får överklagas. Bestämmelsen om miljöorganisationers rätt att överklaga (16 kap. 13 § miljöbalken) gäller inte alla beslutstyper enligt miljöbalken (framför allt inte tillsynsbeslut, med undantag för tillsynsbeslut enligt kap. 10 miljöbalken). Hänvisningar till 16 kap. 13 § miljöbalken saknas också i andra lagar som berör centrala miljöfrågor och som bör omfattas av artikel 9. Det gäller bland annat skogsvårdslagen, jaktlagen och fiskelagen. När nu rättspraxis visar att flera andra lagar utöver miljöbalken omfattas av artikel 9, vore det önskvärt att tydliggöra genom en ändring i lagstiftningen att miljöorganisationer har rätt till prövning i flertalet miljöbeslut. Århuskonventionen

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

hävdar också rätten att överklaga "underlåtenhet att fatta beslut". Ett ur naturvårdssynpunkt viktigt exempel i Sverige är avverkningsanmälningar, där i nuläget den som anmält avverkning och inte hört något från myndigheten efter sex veckor kan gå vidare och avverka. Eftersom det i formell mening inte fattats ett beslut, är det otydligt för miljöorganisationer och allmänheten om de har rätt att överklaga. Samtidigt innebär bristande resurser hos myndigheten att frivilligorganisationer kan ha bättre tillgång till aktuell kunskap om naturtillståndet i området. Sverige bör överväga hur rätten att överklaga "underlåtenhet att fatta beslut" skulle kunna hanteras i lagstiftningen.

Vidare så kan miljöorganisationer idag begära rättsprövning av regeringens beslut om tillstånd till specifika verksamheter, men inte för andra regeringsbeslut som rör miljön. Detta är inte heller i linje med Århuskonventionen, och borde justeras i rättsprövningslagen.

d) Punkten 4 – åtgärder som har vidtagits för att säkerställa att (i) de förfaranden som avses i punkterna 1–3 erbjuder tillräckliga och effektiva rättsmedel; (ii) förfarandena i övrigt motsvarar kraven i punkten

WWF vill understryka vikten av att inga avgifter tas ut för att överklaga. Då det funnits förslag på att införa avgifter i Sverige, kan det vara värt att påminna om efterlevnadskommitténs bedömning i *ACCC/C/2011/57 Danmark* att Danmark bröt mot konventionen genom att införa sådana avgifter, vilka Danmark då också avskaffade.

För WWF

Gustaf Lind
Generalsekreterare

Anna Sandström
Miljöjurist